

CURIERUL JUDICIAR

DOCTRINĂ — JURISPRUDENȚĂ — ECONOMIE POLITICĂ — FINANȚE

DIRECTOR : D. CHEBAPCI

APARE ODATĂ PE
SĂPTĂMÂNĂ

PROPRIETAR : I. S. CODREANU

ABONAMENTUL

Pe an . . . . . 30 Lei
Pe 6 luni . . . . . 16 >
Pe 3 luni . . . . . 8 >

Studenții plătesc pe jumătate

Străinătate : 40 lei pe an, 20 pe 6 luni

Abonamentele se plătesc tot-d'a-una înainte

REPRODUȚIA INTERZISĂ

REDAȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA

BUCURESCI

91,— Oheul Dâmboviței —91.

Vis-à-vis de Palatul Justiției

Un număr vechi 2 Lei

 Cine primește două numere consecutive din acest ziar se consideră ca abonat.

S U M A R

DUELUL, de D. Chebapci.

Jurisprudența română :

Curtea de apel din București secția II: *Victoria Al. Atanasiu și Al. Atanasiu cu Matache Georgescu.*

Trib. jud. Bacău: *Catalina P. Solomon și Maria Martin Duma cu Ianoș Andor Petrea.*

Informațiuni.—Necrolog.—Bibliografie.

DUELUL

Lupta cu arma între două persoane, pentru satisfacerea onoarei atinse, este oprită de legile țerei noastre. Cu toate acestea, autoritățile n'au încercat a o preîntîmpina, cum avea datoria; iar justiția nu a reprimat duelul, când a avut loc, și din care a urmat rănire sau moarte. Eată o stare anormală! Legea oprește și pedepsește duelul, întocmai cum oprește și pedepsește rănirile și lovirile date din vroință; ba, ea isbește cu închisoarea, pe acela care, fără voe, din nebagare de seamă, a pricinuit moartea cui-va.

Pe fie-care zi se aruncă în temniță oameni ce, din o mare supărare, pricinuită mai în tot-deauna de cel lovit sau rănit, oameni ce, neputându-și stăpâni furia întărită de către un altul prin cuvinte ce îi ating onoarea, ori prin un gest de dispreț, ce îi lovesc demnitatea, pricinuesc răniri. Pozițiunea socială, gradul de cultură, sunt mult mai prejos la aceștia de cât la aceia ce se bat în duel. De multe ori, rănile și lovirile, sunt rezultatul unei surescitațiuni nervoase. Puterea minții, la ei, este

mai slabă, ea nu este în stare să înfrineze pornirile rele, ca acelea de a răni ori lovi.

Persoanele ce se bat în duel nu sunt lipsite de cultură, rațiunea lor predomină la unii, în întreaga lor ființă, manierile lor sunt deosebite. Răul ce și cășunează, nu este rezultatul unei aprinderi, a unei mâni ce nu ar putea o astâmpăra de cât prin luptă, și nici așa de însetată în cât să nu o poată potoli, de cât bând din sângele vrăjmașului său.

Unde se mai pune și aceea că oamenii aceștia ea parte la cârmuirea țerii, la facerea legilor și la răspândirea luminei prin scrierile lor!

Ei sunt meniți a asigura și păstra respectul legilor.

Cum se face că tocmai aceștia calcă legile, și, de ce, justiția închide ochii, tocmai cu densii cari înfrâng legile țerei, slăbesc încrederea în puterea și autoritatea ce trebuie să inspire Statul, ocrotitor al onoarei, averii și vieții cetățenilor?!

În alte vorbe cum se justifică duelul? Cum, prescripțiunile legilor penale a căzut în desuetudine? Să fie oare, cum s'a zis, că moravurile sunt mai puternice de cât legile?

În moravurile noastre n'au existat duelul, martoră este istoria care nu ne-a arătat nici un caz de acesta în vremurile trecute.

Credințele noastre religioase nu ertaă ca cineva să își dea, de bună voe, moartea: trupul celui ce se spânzura, nu putea fi înmormântat la cimitir, în jurul bisericeii, duhul lui se socotea necurat. Se știe că străbuni noștri erau religioși, păzeau și păstraă, cu sfințenie, povețile date de cler,

Istoria ne arată că Românii din vremurile mai de demult, aveau și ei dese judecăți, multe certe pentru treburile publice, mari intrigă pentru Domnie. Clasa diriguitoare, aceia a boerilor au îndurat multe de la domnii Țării, de la rudele și favoriții lor, dar ei, ori familia lor, n'au recurs la lupta în duel.

Duelul, la noi în țară, nu știu deși au sărbătorit jubileul său; el a venit din țările de la apus, odată cu sosirea feciorilor de boeri de acolo unde părinții îi trimisese la învățatură. Lupta în duel s'a întins, favorisată, de o parte, de lectura romanelor, iar, pe de alta, din inlesnirile de comunicațiune și corespondență, care ne aduc, zilnic, știri despre cazurile de duel. O altă cauză a lățirii și răspândirii răului este împrejurarea că duelul se practica de membrii clasei dominante, printre care lupta aceasta era socotită ca un fapt de bărbăție ce sprijină demnitatea omului.

De când tribuna și presa au dobândit o importanță, duelurile, mai ales, în țările de la Apus s'au înmulțit, și cu aceasta a deșteptat grija guvernelor întru stîrpirea lor. Filosofii, istoricii, jurisconsultii, bărbații de stat, s'au întrecut întru a afla originea lui, cauzele ce i-au dat naștere, scopul lui, și mijloacele de a îl preîntîmpina și reprima.

Originea duelului este în Germania, iar, după invasiuni, el a trecut în Galia. Causele ce dădeau naștere erau: neînțelegerile ivite sau pentru fapte criminale, furtişag, omor, sau pentru pricinile civile. După credințele religioase la Germani, divinitatea hotărea din partea cui era dreptatea, și aceasta era din aceea a învingătorului. Tacit zice: *Deo imperante, quem adesse bellantibus credunt*; de aici obiceiul că învingătorul să ducea la biserică pentru a mulțumi lui Dumnezeu.

Duelul, ca luptă judiciară, a fost reglementat de către Gondenband, regele Burgonilor, cunoscută sub numirea de *legea Gombette*. În preambulul legii se arată că dispozițiunea era necesară spre a se evita sperjurul. Lupta judiciară, duelul, era un mijloc de probațiune, întocmai cum erau ordaliele, împlântarea mâinilor în apă clocotită, sau cuprinderea, cu mâinile, a ferului înroșit, *Judicium aquae aut ferri*. Gradul de cultură a omenirii, ce nu era desvoltat, unit cu credințele religioase de pe atunci, au justificat această luptă judecătorească.

Cum însă duelul a continuat și după ce omenirea a făcut progresele și credințele religioase

s'a schimbat, și se practică chiar astăzi când omenirea a ajuns la un grad de cultură din cele mai superioare, tocmai între spiritele cele mai luminate, între aceia cari poartă făclia civilizațiunii și a progresului? Și câtă nepotrivire între silințele laudabile ale unora de a înființa un arbitragiu, care să hotărască asupra neînțelegerilor dintre popoare spre a înlătura resboaele și a acelora cari năzuesc a 'și răzbuna un punct de onoare atins, ce adesea este imaginar, și care aduce jalea în familia tocmai a aceluia ce este mai puțin vinovat?

Istoria ne dă o dumerire în privința aceasta.

Ea ne arată că, în anul 1385, doi gentilomi normanzi s'au bătut în duel în prezența regelui Carol VI. Duelul se pricinuisse din o nedreaptă învinuire ce se aducea lui Jaques Legris de către femeia lui Carouge că, în lipsa băr batului ei de acasă și pe care 'l aștepta s'ar fi introdus deghizat în casă și ar fi desonorat'o. Parlamentul a încuviințat duelul spre stabilirea vinovăției ori a nevinovăției. Judecata lui Dumnezeu a fost de partea soțului ce se pretindea ultragiât, el fu ranit și spânzurat. Mai târziu s'a descoperit nevinovăția celui căzut în duel, prin mărturisirea făcută de un criminal ordinar că el este acela ce s'a deghizat în casă. Din acel moment, parlamentele au refuzat încuviințările cerute pentru a se bate în duel.

Intâmplarea aceasta ca și hotărîrea parlamentului de a nu mai încuviința duelurile, nu au desrădăcinat răul, el a persistat, însă [cu schimbarea numai a cauzelor de provocațiune. În Franța cu cât regalitatea se întărea, cu atât nobilimea slăbea și perdea din independența ei, în favoarea puterii și a autorității regilor. Nobilimea căuta să sfârșească neînțelegerile prin arme. De unde, până atunci duelul era o luptă judiciară pentru a descoperi vinovăția ori nevinovăția cui-va, de unde el servea ca și ferul înroșit, ca un mijloc de probațiune, *aut in campo aut in cruce*, de acum el se schimbă în act de nesupunere către capul Statului, legilor țerei, *droit au poing*. Dovada de acest nou caracter, o găsim în ordonanța de Moulins din 1566 și o hotărîre a reglementului de Paris din 1599, care considera duelul ca crimă de *les majestates* și pedepsește pe dueliști cu *confiscațiunea de corp și de bunuri, ca transgresori a poruncilor lui Dumnezeu, rebeli regelui, infractori a ordonan-*

țelor, violatori ai justiției, perturbatori a repausului și tranșilității publice ¹⁾)

Nici, în urma acestui edict, duelurile nu luară sfârșit, dară încă, cum observă cronicarii, ele s'au înmulțit, de cât numai că caracterul lor s'a schimbat. Câte-va cazuri, ce trec ca anecdote, vor pune în evidență cum, pentru toate nimicurile se băteau în duel: unul s'a butut cu un altul pentru un X și Y, din pricină că unul susținea că pe cutare brodărie se află gravată litera X, iar cel-l'alt că era Y. Un altul care se bătea cu doi de odată, întreat fiind că de ce 'și expune viața în o luptă așa de neegală, răspunse: «Țiū să fiū trecut în cronică ²⁾».

Acesta este adevăratul punct de onoare, pentru care tinerii noștri veniți din străinătate, 'și ascut săbiile, perd vremea în esersiții de tir, se exercită și primesc lecțiuni, după ce au provocat, saū au fost provocați, în duel.

Iată cum caracterizează duelul Jousse: *Un fel de omucidere mai criminală de cât omuciderea ordinară*, pentru că e jertfă de bună voe ce se aduce răsbunării saū unui punct de onoare, mai adesea imaginar, după urma căreia vine de ordinar perderea vieței și a bunurilor.

Cazul nenorocit din săptămâna trecută, a uimit lumea care era deprinsă a vedea rezultatele luptei în duel, potrivite cu motivele ce 'l determinase: onoarez satisfacută; de aici străngerii de mână, ciocnitori de pahare cu șampanie și alte dandanale.

Senatul propune o lege înotriva duelului; Camera geloasă că bătrânii i-au luat înainte, aū propus o altă lege mult mai severă. S'a admis urgența și poate va fi votată, sancționată și pusă în aplicare, înainte de aparițiunea acestui articol.

Proiectul de lege născut din un caz izolat, dar din o mare indignare, datorită, pe de o parte naturei blânde, a unor calități deosebite a victimei, iar pe de alta a caracterului național care se înfricoșează și se întărită la cea mai mică picătură de sînge ce se varsă în timp de pace, nu va fi de se va vota-o lege care să corespunză scopului propus.

Orî ce pedeapsă dictată de legiuitor, trebuia să

pornească din o necesitate, și să aibă drept scop de a *preîntâmpina* săvârșirea unor fapte ce amenință și tulbură pacea publică și siguranța persoanelor în societate, și de s'au săvârșit de a le urmări și-de a le reprima.

La noi duelul este pedepsit de art. 262 și următorii din codul penal, și de sigur că pedeapsa este potrivită cu gravitatea ce presintă faptul, mai ales cu întreaga scară a pedepselor, căci legiuitorul nostru a micșorat pedepsele pentru fie-care delict, de cum ereaū pedepsele în codul penal francez.

Părerea noastră este că nu se simte nevoia de a se modifica legea actuală, prin dispozițiuni prea severe. Esperiența aū dovedit că cu cât pedepsele se imblânzesc, cu atâta crimele se impuținează. La Romani în două epoce s'a adevărit acest lucru: sub regi, sub regimul celor XII Tabule, pedepsele eraū foarte aspre, totuși crimele eraū foarte numeroase; a venit legea Porciană de 1 desființat pedeapsa cu moartea și a abrogat o mulțime de alte pedepse: republica era înflorindă la acea epocă; sub împărați, s'a restabilit pedepsele severe și Imperiul căzu. Blakstone care face această observațiune, de acord cu Beccaria și Montesquien, da ca model preambulul din un statut ⁴⁾.

Măsurile luate înotriva duelului este dovada desăvârșită a observațiunei făcute. Cel mai sever înotriva duelului a fost Richelieu care a executat la moarte pe Bonteville ce se bătuse în duel; tot el a ținut regelui Ludovic al XIII: «*Il s'agit de couper la gorge aux duels on aux edits de Votre Majeste*».

Cine nu știe cum s'au imulțit duelurile; ba

4) Edw. VI Cap. 12: «Nimic nu este mai religios, mai sigur mai de dorit, între prinț, șef și administrator suprem, și supușii ce îi guvernează și pe care îi comandă, de cât o indulgență compătimitoare, o mare clemență, din partea prințului, mai mult plecat spre iertare, a mai muia puterea sa regală, și severitatea justelor pedepse, de cât de a usa de rigoare și de o justiție exactă; și din partea supușilor, o supunere de bună-voe, fundată pe dragostea pentru prinț, și pe convicțiunea necesității unui rege, mai mult de cât pe frica inspirată de legile sale stricte și rigide. Dar, dupe cum în timp de vijelie, saū în timpul iernei, trebuesc manevre și veștimente particulare, în timp ce se poate și trebue să le înlocuești cu altele în timp de liniște și pe căldură; am văzut tot ast-fel legi dure și înfricoșate făcute de parlament, ca cerute de împrejurare, și, sub un regim mai liniștit a unui alt principe, abrogate de aceeași autoritate parlamentară. (Blakstone, Commentaire sur les lois anglaises, vol. 5, p. 216.

1) Faustin Helie, cod. penal, vol. III.

2) Vezi enumerații de aceste în Grand Dictionnaire de Larousse, lit. Duel, pag. 1313, coloana 3-a.

ajunsesse și femeile să se bată ori să privească încă la duel.

Inovațiunea ce pare a o face proiectul prin art. 259 de a lovi pe funcționarii ce n'au prevenit sau urmărit, este zadarnică, căci avem dispozițiunea generală din art. 154 cod. penal, și dispozițiunile din codul de pr. p.

Dacă cine-va s'ar pune a examina starea psihologică a acelor ce se bat în duel, cum și starea lor morală, afară de puține excepțiuni, ei sunt mai adesea dezechilibrați, turbulenți. Cu asemenea oameni cată să fim mai blânzi, și să nu îi pedepsim mai aspru de cât numai că nesocotesc și înfrâng legile Țării. Dacă poliția administrativă ar fi căutat a preveni duelurile; dacă poliția judiciară le ar fi urmărit, și dacă justiția își ar fi făcut pe deplin datoria până acum, de sigur că Camerele nu s'ar frământa astăzi, nici publicul n'ar fi fost alarmat, și, cu drept cuvânt, de pierderea unui bărbat cu suflet curat, inimă generoasă, minte luminată.

D. Chebapci.

JURISPRUDENȚA ROMÂNĂ

CURTEA DE APEL DIN BUCUREȘTI, SECȚIUNEA I

Audiența de la 26 Septembrie 1897

Președenția D-lui A. EUSTAȚIU, Consilier

Deciziunea civilă No. 175

Victoria Al. Atanasiu și Al. Atanasiu cu Matache Georgescu

Dotă. — Imobil dotal. — Inalienabilitate. — Separațiune de patrimonii. — Dacă inalienabilitatea imobilului dotal continuă și după separațiunea de patrimonii.

Inalienabilitatea imobilului dotal, cu singurele excepțiuni prevăzute și limitate de codul civil, continuă și după separațiunea de patrimoniu.

S'au ascultat: d-l avocat Ioan Brătescu din partea apelanților Victoria Al. Atanasiu și Al. Atanasiu, precum și d-nii avocați I. B. Constantinescu și D. Iancovic, din partea intimatului Matache Georgescu;

Curtea deliberând,

Având în vedere apelul ce face Victoria Al. Atanasiu cu consimțământul soțului său, în contra hotărârii tribunalului Ilfov, secția I, cu No. 165 din 24 Februarie 1897, fiind-că i-a respins acțiunea ce a intentat lui Matache Georgescu;

Având în vedere actele și concluziunile părților;

Vzând că apelanta a chemat în judecată pe Matache Georgescu, ca să anuleze actul autentic cu No. 1003 din Februarie 1895, de la tribunalul Notariat Ilfov, prin

care i-a vândut imobilul său din București, strada Stelea No. 24;

Având în vedere că, motivul pentru care apelanta cere a se anula acest act, e că acest imobil fiind dotal nu putea fi înstrăinat de femeie, nici chiar cu autorizația soțului său, de și în acest timp ca și acum soții sunt separați de patrimonii;

Considerând că acest motiv este fundat, fiind-că în adevăr art. 1248 c. civ. spune că, nici bărbatul, nici femeia și nici amândouă împreună nu pot în timpul căsătoriei a înstrăina imobilul dotal, afară de casurile prevăzute de articolele 1249, 1250, 1252, 1253 și 1254;

Considerând că în aceste cazuri determinate, nu intră și situațiunea soților separați de patrimoniu;

Că prin urmare în acest articol 1248 și nu în alte texte răspândite în lege, trebuie căutată voința legiuitorului în privința alienabilității imobilelor dotale, fiind-că acest articol, formează sediul materiei;

Că dacă art. 1265 ar părea sub forma redacțiunei sale, că femeia care a câștigat separațiunea de patrimonii, poate înstrăina imobilele dotale cu consimțământul soțului său, această generalizare de alienabilitate nu resistă la cea mai ușoară înțelegere de interpretare a legii, căci în adevăr art. 1265 spune că după separațiunea de patrimonii, femeia are libera administrare a averii dotale, de oare-ce soțul s'a dovedit că este incapabil prin nesocotința sa de a administra cu folos această avere, adăogând că poate înstrăina imobilele cu autorizarea soțului său, bine înțeles în casurile când după principiul general stabilit în art. 1248, poate înstrăina această avere, căci căsătoria nu este desființată prin separațiunea de patrimonii.

Că acesta e sensul art. 1265 e considerațiunea puternică că legiuitorul după ce cu multă precauțiune a căutat să pue pe femeie la adăpostul ademenirilor și influențelor bărbatului, pentru a nu'i periclita dota, nu putea fără a se dezice în modul cel mai nelogic, să lase pe femeie separată de patrimonii, expusă a'și perde dota sa tocmai față de un soț, dovedit judecătorește că este desordonat în afacerile sale;

Considerând că acest mod de interpretare al art. 1265 se luminează și mai mult prin explicațiunea originii sale, fiind-că această dispozițiune este luată, după modificare, după art. 1449 din codul Francez, din secțiunea a III-a intitulată «*Disoluțiunea comunității și câte-va din consecințele sale*» unde după ce se stabilește că sub regimul comunității, bărbatul, poate vinde și ipototeca fără concursul femeii, averea mobilă și imobilă care a intrat în comunitate, când se disolvă comunitatea, prin separațiunea de patrimonii, ca o consecință naturală femeia și reea libera administrare a averii sale putând dispune de mobilierul său, dar că nu poate înstreina imobilele sale, fără autorizarea bărbatului său;

Că legiuitorul nostru copiind acest articol, fiind relativ la separațiunea de patrimonii, a înțeles a'l consilia, cu regulile basei fundamentale, ale regimului dotal, stabilite în art. 1248, iar nu cu regulile regimului comunității, de unde l'a luat, fiind-că legiuitorul nostru n'a admis regimul comunității ca regim matrimonial legal;

Considerând că acest sens de interpretare al art. 1265 e cu atât mai admisibil, cu cât e de naturală explicațiunea ce 'i-o dăm, că art. 1265 se referă la casurile e-numerate de lege, care se pot înstreina imobilele dotale și dacă a mai spus-o și aci, este că acum femeea și reea libera administrare a averii sale, să nu se creadă că e degajată și de incapacitatea sa de femeie măritată ;

Considerând că înstreinarea imobilului în cestiune n'a fost făcută cu formele și pentru vre-unul din casurile prevăzute de art. 1248 și următorii.

Pentru aceste motive, admite apelul, etc.

(ss) A. Eustațiu, G. Flaișlen, Sc. Popescu.

O p i n i u n e

Având în vedere apelul făcut de Victoria Al. Atanasiu cu autorisațiunea soțului său, în contra sentinței tribunalului Ilfov cu No. 105 din 28 Februarie 1897, prin care i se respinge acțiunea intentată contra intimatului Matache Georgescu, de a se anula actul de vânzare intervenit între dânsii, autentificat de secția de Notariat, a aceluiași trib. la No. 1093, și prin care i-a vândut acestuia, casele sale dotale, din București, str. Stelea No. 24 ;

Având în vedere că motivele de apel sunt :

1) Că apelanta deși separată de patrimoniul, nu putea vinde intimatului casele sale menționate mai sus, fiind inalienabile ca dotale ; 2) Că hotărârea prin care s'a pronunțat separațiunea de patrimoniul, ne fiind publicată în conformitate cu cerințele legii, este nulă, și 3) că cumpărătorul, intimatul, n'a numărat prețul vânzării ;

Asupra primului motiv :

Având în vedere că art. 1265, c. civ., dispune că femeea separată de bunuri, poate să înstreineze imobilul ce i-a fost constituit dotă, cu consimțământul soțului său, sau la cas de refus cu autorisațiunea justiției ;

Având în vedere că apelanta la efectuarea vânzării către intimat a îndeplinit cerințele acestui text de lege, după cum aceasta se constată din însuși actul de vânzare, vizat mai sus,—că așa fiind, urmează a se considera de bună înstreinarea prin care apelanta vinde intimatului casele sale ;

Având în vedere că nu este fondată obiecțiunea făcută de apelant, cum că imobilul dotal, rămâne isbit de inalienabilitate și după separațiunea de patrimoniul, și că în atare cas, ea nu putea vinde intimatului imobilul său dotal, de cât dacă s'ar fi aflat în casurile și'ar fi îndeplinit formele pe care legea le cere când este vorba de înstrăinarea imobilului dotal,—sub regimul dotal,—căci asemenea obiecțiune sprijinită pe o interpretațiune greșită a art. 1265 c. civ., ar înlătura dispozițiunile așa de clare și precise ale acestui articol care zice: femeea separată de bunuri poate înstrăina imobilul său, cu consimțământul soțului său, sau la cas de refus cu autorisațiunea justiției ;

Considerând că dacă s'ar admite, după cum se susține în opiniunea contrarie, că art. 1265 c. civ., permite femeii separată de bunuri, să înstrăineze imobilul dotal, numai în casurile în care i se permite, a vinde imobilul dotal, sub regimul dotalității, adică înainte de separațiunea de patrimoniul, atunci nu se poate ex-

plica pentru ce legiuitorul a mai creat acest articol (1265 c. civ.) Când a regulat materia separațiunii de bunuri, căci dacă voința legiuitorului ar fi fost ca și după separațiunea de patrimoniul, imobilul dotal să aibă încă caracterul inalienabilității, în acest cas ar fi fost în deajuns regulele pe care le edictase, în reglementarea regimului dotal, și nu ar fi fost nevoie să așeze art. 1265 c. civ., când a prescriș dispozițiunile de lege, care cârmuesc regimul separațiunii de patrimoniul ; că, de asemenea, nu se poate susține, că din inadvertență, legiuitorul a consacrat art. 1265 c. civ., de oare-ce în regularea regimului separațiunii de patrimoniul, a prescriș și alte dispozițiuni de lege, care concordează cu cele conținute în art. 1265 c. civ., și care ca și ele arată, tot atât de limpede, că legiuitorul a voit să deroge, la principiul inalienabilității dotei imobiliare coprinsă în art. 1248 c. civ., când a reglementat regimul separațiunii de patrimoniul, permițând femeii separată de bunuri să înstrăineze imobilul său dotal cu îndeplinirea formelor cerute numai de art. 1265 c. civ., căci alt-fel nu s'ar putea tâlmăci și pune în concordanță art. 1270, 1271, 1878, 1307 c. civ., și art. 637 pr. civ. cu principiul inalienabilității dotei familiare și după separațiunea de patrimoniul, pentru că dacă imobilul dotal, după separațiunea de patrimoniul, ar fi rămas tot sub principiul inalienabilității coprins în art. 1248 c. civ., nu ar fi putut prescri, pe câtă vreme dispozițiunile finale ale art. 1878 c. civ., declară că imobilul dotal, după separațiunea de patrimoniul, se poate prescrie, de unde rezultă că el a eșit de sub imperiul inalienabilității și prin urmare se poate vinde ;—că art. 1270 c. civ., vorbind despre încetarea separațiunii de patrimoniul și revenirea la regimul creat prin contractul de căsătorie, dispune că această restabilire nu va atinge întru nimic efectul actelor făcute de femeie, în urmarea art. 1265 c. civ., că prin acest articol și prin art. 637 pr. civ., legiuitorul a voit să se respecte înstrăinările imobiliare făcute de femeie separată de patrimoniul, conform art. 1265 c. civ., căci alt-fel nu putea fi vorba de înstrăinările imobiliare dotale făcute în condițiunile art. 1248, 1250, 1253, 1254 c. civ., de oare-ce aceste înstrăinări nu le face femeea, ci justiția prin licitație publică și cumpărătorul nu deține nimic de la femeie ci de la ordonanța de judecare ce îi se dă de justiție ; că scopul inalienabilității dotei imobiliare fiind conservarea ei în timpul căsătoriei și predarea ei intactă în momentul nașterii evenimentului de restituțiune al ei, orî unul din evenimente fiind și separațiunea de patrimoniul (art. 1271 c. civ.) urmează că de la această epocă să înceteze și caracterul inalienabilității dotei imobiliare ;

Că, ar fi, se zice în opiniunea contrarie, un *non sens*, ca legiuitorul să îngrădească imobilul dotal cu măsurile de inalienabilitate sub regimul dotal, când bărbatul dă probe de bun și inteligent administrator și să lipsească aceste măsuri protectoare imobilelor dotale după separațiunea de patrimoniul, când bărbatul este dovedit judecătorește de risipitor și rău administrator, și când ar putea, prin influența sa maritală, să compromită, fără nici o practică legală, imobilul dotal,—însă aceste obiecțiuni constituiesc mai mult un argument

de legislațiune, și judecătorului nu-i este permis să-și însușească dreptul de a îndrepta legea;

Că, dacă la darea unei hotărâri, judecătorul trebuie să se călăuzească de echitate și dreptate, apoi ar fi inechitabil și nedrept de a se permite apelantei, vînzătoare care este ținută de evicțiune să evingă pe intimat de imobilul ce i-a vîndut, și pentru care și-a primit prețul; că de asemenea este nedrept și neechitabil, ca judecata să întunece prin interpretări dispozițiunile luate ale art. 1265 c. civ., și să deposedeze pe intimat de imobilul pe care l'a cumpărat pe baza acestui text de lege și căruia nu se poate imputa, că a efectuarea vînzării n'a ținut seamă de interpretările varii și nesfârșite, ce judecata a dat și încă va mai da asupra înțelesului art. 1265 c. civ., care de alt-fel este destul de clar și de precis.

Pentru aceste motive,

Sunt de părere a se respinge apelul.

(ss) I. E. Dobrescu.

TRIBUNALUL JUDEȚULUI BACĂU

Audiența de la 12 Iunie 1897

Președinția d-lui D. D. ANTONESCU, Judecător

Catalina P. Solomon și Maria Martin Duma cu Ianoș Andor Petrea.

Transacțiune. — Eroare de persoană. — Dacă transacțiunea este nulă când a fost eroare asupra persoanei contractante.

Pămînt rural. — Inalienabilitate.

Donațiune. — Donațiune făcută de o persoană ce nu era proprietara lucrurilor dăruite. — Nulitate.

1) *Transacțiunea este nulă când va fi fost eroare asupra persoanei cu care s'a contractat.*

Ast-fel actul de transacțiune intervenit între mai multe persoane ca moștenitoare ale unui decedat pentru împărțirea moștenirii rămasă de la acesta, este nul când se va constata că una din părțile contractante nu este moștenitoare, întru cât transacțiunea se făcuse tocmai în vedere că acea parte este moștenitoare.

2) *Constituțiunea prin art. 132, ast-fel cum a fost modificat în anul 1884, a stabilit că pămînturile locuitorilor, date după legea rurală, sunt inalienabile, și prin urmare aceste pămînturi nu pot fi înstrăinate, ele trebuie să rămână în familia aceluia care a fost improprietar.*

3) *O donațiune este nulă dacă a fost făcută de o persoană ce nu era proprietară a lucrurilor dăruite.*

Tribunalul deliberând,

Avînd în vedere apelul făcut de Catalina P. Solomon și Maria Martin Duma în contra cărței de judecată No. 115/96 a judecătoriei Ocolului Bistrița, prin care apel, numitele reclamă a li se admite acțiunea intentată contra lui Ianoș Andor Petrea și a-l obliga

pe acesta de a le lăsa în stăpînire două și un sfert fălci pămînt din com. Valea-Seacă, județul Bacău, dat după legea rurală și rămas de la defunctul lor moș Antal Petrea Bătrănu Giurgiu;

Avînd în vedere că apelantele au invocat că sunt nepoate drepte de frați ai defunctului Antal Petrea Bătrănu Giurgiu și că alți succesori în linie mai aproape cu defunctul nu sunt, ceea ce s'a și stabilit atât din interogatorul intimatului Ianoș Andor Petrea cât și din depunerile sub jurămînt a martorilor ascultați;

Că dar constatat este că, succesiunea întregii averi a lui Antal Petrea Bătrănu Giurgiu, din care face parte și pămîntul ce se reclamă, trebuie se aparțină reclamantelor;

Avînd în vedere că, intimatul Ianoș Andor Petrea, opune ca titlu de proprietate a pămîntului ce se reclamă, un act de transacțiune care poartă titlul de partagiu, autentificat de judecătorul de Pace Valea-Mare la No. 1089 din 6 Martie 1895 și un act de donațiune autentificat de Trib. Bacău la No. 273/81;

Avînd în vedere că ambele aceste acte sunt atacate de reclamante ca nule, pe motive: cel I-iu «*actul de transacțiune*» de eroare asupra persoanei cu care a contractat, de oare-ce în el se arată că atât reclamantele cât și intimatul Ianoș Andor Petrea sunt succesori în linie colaterală cu defunctul Antal Petrea Bătrănu Giurgiu, ceea ce nu s'a stabilit (art. 1712 și 954 cod. civ.), și că legea rurală nu permite trecerea, de la un clăcaș la un alt clăcaș, a pămînturilor rurale, de cât prin succesiune și schimb, — și al 2-lea act «*actul de donațiune*» ca emanînd de la o persoană neproprietară a pămîntului, de la nevasta lui Antal Petrea Bătrănu Giurgiu, numită Magda, actul nu are nici o valoare;

Avînd în vedere că, în ce privește actul de transacțiune, art. 1712 și 954 cod. civ., sunt categorice și declară că este admisibilă declararea de nulitate a actului, când va fi eroare asupra persoanei cu care s'a contractat; că, în specie, în actul de transacțiune menționat, se prevede că atât ambele reclamante cât și intimatul sunt succesori colaterali ai defunctului Antal Petrea Bătrănu Giurgiu și în această considerațiune s'a contractat; iar în instanță s'a stabilit că intimatul nu este rudă în nici un grad cu defunctul, deci reclamantele ca părți contractante, au fost induse în eroare asupra calității persoanei cu care au contractat, căci dacă ar fi avut cunoștiință că intimatul Ianoș Andor Petrea nu este și dînsul nepot drept de frate a defunctului, reclamantele nu ar fi avut nici un interes să-l primească la succesiunea lui decedat și deci numai considerațiunea calității juridice de succesori a lui Ianoș Andor Petrea, a fost cauza principală care a făcut pe ambele reclamante să facă transacțiunea cu părătul și dar actul de transacțiune, potrivit cu dispozițiile art. 954 c. civ., este lovit de nulitate;

Având în vedere că, pe lângă aceasta, Constituția prin art. 132, modificat la 1884, deci în urma legii de la 1879, care permitea înstrăinarea între săteni, a stabilit că pământurile locuitorilor date după legea rurală sunt inalienabile, și prin urmare aceste pământuri nu pot fi înstrăinate, ele trebuiesc a rămâne în familia celui care a fost împroprietarit, și aceasta a avut-o în vedere pentru ca nu unii dintre clăcași să devie mari proprietari, iară alții să rămână tot săraci; că prin urmare pământul lui Antal Petrea Bătrânu Giurgiu, nu poate a fi stăpănit astăzi de cât de succesorii săi drepti, de reclamantele Catalina P. Solomon și Maria Martin, Duma, actul de transacțiune făcut la 1895 fiind și din acest punct de vedere, nul, față cu dispozițiile art. 132 și 129 din Constituție combinate cu art. 735 al. 3 procedura civilă;

Având în vedere că, în ce privește al 2-lea act opus de intimat «*actul de donațiune*». Acest act nu poate avea nici o validitate fiind emanat de la o persoană care nu era proprietară, de la soția lui Antal Petrea Bătrânu, numită Magda, și deci nul de drept, față cu reprezentanții defunctului Antal Petrea Bătrânu Giurgiu, proprietarul acestui pământ după legea rurală.

Că dar ambele acte invocate de intimat ne având valoare, fiind nule, acțiunea reclamantelor Catalina P. Solomon și Maria Martin Duma, este întemeiată și deci și apelul numitelor;

Văzând că, d-l jude de pace Valea-Mare prin jurnalul din 22 Aprilie 1896 a permis punerea în stăpânirea numitelor, a pământului rămas de la defunctul lor moș Petrea Antal Bătrânu Giurgiu, după ce dăsele au plătit taxa de înregistrare convenită statului, de 30/100 cu recepisa No. 80/96;

Având în vedere și cheltuielile de judecată cerute de numitele reclamante, pe cari tribunalul le apreciază și le fixează la suma de șase-zeci lei;

Pentru aceste motive, Tribunalul în majoritate:

Admite apelul făcut de către Catalina P. Solomon și Maria Martin Duma, în contra cărții de judecată No. 115/96 a judecătoriei Ocolului Bistrița.

Reformează în total menționata carte de judecată și prin consecință.

Admite acțiunea intentată de numitele apelante, declară nul actul de partaj, voluntar autentificat de Judecătoria de Pace din Valea-Mare la No. 1089/95, și obligă pe intimatul Ianuș Andor Petrea a lăsa în stăpânirea numitelor reclamante două și un sfert fălcă pământ din comuna Valea-Seacă.

(ss) D. D. Antonescu, V. Pavli.

(ss) p. greffier, I. Mihăilescu.

O p i n i u n e

Asupra apelului făcut de către Catalina P. Solomon și Maria Martin Duma, în contra cărții de judecată No. 115 din 1896 a judecătoria Ocolului Bistrița prin care

li s'au respins ca nefondată acțiunea intentată contra lui Ianuș Andor Petrea, pentru anularea unui act de transacțiune intitulat «*act convențional de partagiū voluntar*»;

Având în vedere conclusiunile orale și scrise ale părților precum și actele prezentate;

Având în vedere motivele pentru care apelantele cer anularea menționatului act de transacțiune autentificat de judele de Pace Valea-Mare sub No. 1089 din 1895, sunt: 1) Că s'au înșelat asupra calității persoanei lui Ianuș Andor Petrea, calitate de urmaș în linie colaterală al defuncților Magda și Antal Petrea, însușită pe nedrept de aceasta și necunoscută reclamantelor în momentul când au transigiat; și al 2) că legea rurală, nu permite trecerea pământurilor rurale de cât prin succesiune și schimb;

In ce privește primul punct:

Având în vedere art. 1704 cod civil, din care reese că, transacțiunea este un contract prin care părțile preîntâmpină un proces ce poate să nască sau să împacă asupra unui proces care s'a pornit deja;

Că, după art. 1712 și 954 cod civil, ori-ce transacțiune se poate anula pentru eroare asupra persoanei cu care s'a contractat când considerațiunea persoanei este cauza principală pentru care sau încheiat acest act;

Având în vedere că, din termenii redacțiunii actului de transacțiune rezultă că, s'a transigiat asupra actului de donațiune autentificat la tribunalul Bacău la No. 273 din 1882 și transcris la No. 147 acelaș an și dovadă că aceasta a fost cauza pentru care sa încheiat actul a cărui anulare se cere, este că mai la vale părțile se exprimă, în interesul reciproc al lor, în termenii următorii: în urma înțelegerii între noi bine statornicită, renunțând a mai deschide proces, a cheltui vremea și banii munciți, apoi a trăi în turburare, etc., și nu se poate zice că, sorginea dreptului lui Ianuș Andor Petrea asupra căruia s'a transigiat, isvorăște din titlul nul, căci voința părților, reese în mod neîndoelnic, a fost de a transige asupra acestui act nul;

Că, pentru a se determina dacă dreptul este îndoios ori nu, trebuie a se referi la părțile din proces și a aprecia această îndoială după starea lor intelectuală și în momentul când ele au transigiat (Baudry Lacantinerie);

Că, dacă actul de donațiune este un act nul, emanând de la femeia Magda, soția defunctului Antal Petrea, care nu avea dreptul asupra pământului de care tratează transacțiunea, din acesta nu se poate susține că în spiritul părților, acest act nu a putut produce îndoială în dreptul intimatului. Că, deci nu considerațiunea calității juridice de succesori al lui Ianuș Andor Petrea a fost cauza principală care a făcut pe ambele reclamante să facă transacțiunea cu intimatul și că singura calitate de urmaș ce intimatul a adăogat la numele său, nu este în deajuns pentru a se susține că aceasta este cauza principală pentru care s'a transigiat, când din termenii redacțiunii actului, nu rezultă voința

părților de a face actul din această cauză pentru ca să se poată susține cu succes, că a existat eroare asupra calității juridice a lui Ianuș Andor Petrea.

In ce privește cel d'al doilea punct :

Considerând că prin art. 132 din Constituțiunea din 1884, legiuitorul menținând inalienabilitatea pământurilor rurale cu excepțiunile prevăzute în legea din 1864 și cea interpretativă din 1879 prin aceasta nu a voit a face de cât să dea inalienabilității pământurilor date sătenilor, un caracter constituțional și să prelungească termenul fixat pentru acea stare de neînstrinare, fără ca să oprească pe săteni de a înstreina pământurile la alți săteni în condițiunile prevăzute de acele legi ;

Având în vedere că, art. 7 din legea rurală din 1864, art. 1 din legea din 1879 pentru menținerea și executarea art. 7 din legea rurală, declară nul ori-ce înstreinare de pământ rural, fie prin acte între vii, fie prin testament, făcută către ori-ce persoană alta, de cât comuna saū alt sătean ;

Considerând că, prin sătean, atât legiuitorul din 1864 cât și cel din 1879 au înțeles numai pe cel cultivator de pământ care, dacă ar fi fost clăcaș în anul 1864, ar fi avut dreptul a fi impropriatrit ;

Considerând că, chiar acestor săteni, legea nu le permite a dobândi ori-ce întindere de pământ, ci mărginește acest drept numai la atât cât li s'ar fi cuvenit la 1864 ;

Având în vedere că prin art. 1 al. b. din legea din 1864 pentru regularea proprietății rurale, întinderea locurilor supuse stăpânirii sătenilor clăcași se hotărăște, (peste locul ce au sătenii în vatra satului pentru casă și grădină) : pentru săteanul cu 4 boi și o vacă, cinci fălci și 40 prăjini, pentru cel cu doi boi și o vacă patru fălci, iar pentru săteanul ce are o vacă, saū palmaș, două fălci, patru-zeci prăjini. Că, din desbaterile orale urmate în instanță rezultă că, părintele intimatului clăcaș la 1864 a fost impropriatrit la acea dată ; că Ianuș Andor Petrea nu mai posedă alt pământ de cât cel ce se reclamă și că este palmaș ;

Că, în conformitate cu menționatul text de lege-dreptul lui Ianuș Andor Petrea la pământ rural, nu întrece întinderea de pământ prevăzut în actul a cărui nulitate se cere ;

Că, prin urmare și din acest punct de vedere apelul de față este neîntemeiat, și ca atare urmează a se respinge.

Pentru aceste motive, sunt de părere a se respinge apelul făcut de reclamantele Catalina P. Solomon și Maria Martin Duma, în contra cărței de judecată No. 115 din 1896 a judeului Ocolului Bistrița.

(ss) Aurelian Alexandrescu, membru supleant.

INFORMAȚIUNI

Curtea de casație a pronunțat decisiunea sa în procesul dintre Comunitatea elină și M. Gr. Bonachi.

Curtea a admis motivul al doilea de casare invocat de recurenta Comunitate, a casat decisiunea Curței de apel din Iași, hotărînd că sub imperiul codul Calimach persoanele morale nu aveaū trebuință de nici un fel de autorizare din partea statului pentru existența lor.

Afacerea a fost trimisă spre a fi judecată din nou de Curtea de apel din București care, conform art. 74 din legea organică a Curței de casație, are a se conforma cu decisiunea Curței de casație asupra punctului de drept judecat de dînsa.

NECROLOG

Jou 4 Decembrie corent, a fost înmormântat regretatul George Emanuel Lahovari, directorul ziarului *L'Indépendance Roumaine*, demnul, generosul și patriotul ziarist, a cărui pană a fost în tot-d'auna pusă în serviciul celor mai sfinte cauze. Lahovari a murit la postul de onoare, victimă al unor prejudeții rămase din vremile de barbarie ale omenirii. El, a cărui polemică denotă pe omul bine crescut și lipsit de ori-ce vrășmășie în po-triva celor ce erau de altă părere cu dînsul, cade omorât în duel pentru un articol de ziar ce nu depășia limitele unei critice cuviincioase.

Poporul capitalei, generos și blând din fire, a făcut blândului și generosului Lahovari o înmormântare ce nici chiar cei mai mari oameni politici nu au avut.

Unindu-ne și noi cu manifestația de iubire și regret ce poporul a arătat pentru moartea lui George Em. Lahovari, trimetem crud lovitei familii condoleanțele noastre.

BIBLIOGRAFIE

A apărut 3 volume :

TRATAT TEORETIC ȘI PRACTIC

DE

PROCEDURA CIVILA

DE

DIMITRIE CHEBAPCI

Doctor în drept, Avocat

Primul volum conține: Legea judecătorielor de pace, acțiunile posesorie, acțiunea de revendicare, regulamentul de hotărni cii legea de expropriere pentru cauză de utilitate publică.

Volumul al II-lea conține :

ESECUȚIUNEA SILITĂ

Volumul III :

ESECUȚIUNEA SILITĂ IMOBILIARĂ

Câte-și trele volumele fiind de mare folos, magistraților, avocaților și studenților în drept, ele se găsesc de vânzare la librăriile Stork & Müller, Pasagiul Român și Leon Alcalai, calea Victoriei cum și la autor *str. Plantelor No. 39*, și se pot procura în urma unei scrisori și a înaintării costului prin mandat postal.

Fie care volum costă 12 lei, câte-și-trele volumele 36 lei.

S'a pus sub presă volumul IV, cuprinzând: acțiunile, excepțiunile, nulitățile și recursurile în Casație